

אויף דיעזע צייטונג קאָנן אַן יעדען מאָן פֿר ענוֹס ערירען. דער פֿרענטערזאָגטן ערפֿינן נע- נינגט מיט דעם פֿעסטונג דעם קרעסלן בלאַטטע. ריאַ דעראַקטיאָן בעדינעט ויך אין דער בוכהאַנדלונג דעם מאָרין ברויאַן, בודאַ-פֿעסט (פֿאַרקאָנגרעדיאָן) ווערן פֿון אויך דעם פֿרענטערזאָגטן זאָס. געלערט צו זענען בעליפֿעט.

נייע יידישע פּעסטער צייטונג

דיוענס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך טאָגאָס, מיטוואָך אונד פֿרייטאָג אונד קעסטע פֿיר עסטעררייכ-אונגאַרן געזעצערדיג . . . 8 גולדען ע.ו.ו. העלבערדיג . . . 4 גולדען ע.ו.ו. פֿיערטעליעדיג . . . 2 גולדען ע.ו.ו. פֿירס אויסלאַנד געזעצערדיג 10 גולדן. ק. ע. וו. העלבערדיג 6 גולדן. ק. ע. וו. פֿיערטעליעדיג 2 גולדן. ק. ע. וו.

Erste Jahrgang Nr. 46. פּעסט, מיטוואָך, כ"ב אב ה'תרמ"ד. Budapest, den 13. August 1884.

זעס טריליאָזען נאכבאַר-שטאַטעט דיא פֿאַן איהם געהיבעלטע פֿריינדשאפט ניכט אויף? וויר וואָללען אונס רוסלאַנד ליעבער אָפֿפֿען, אלס, פֿיינד גענען פֿיינד, ענטגענענשטעללען, דא עס אונס אין דיע- זעם פֿאללע דאָך ניכט זאָ געפֿאַהרליך זיין קאָנן, אלס וועגן עס דורך איינע שאַר גערוגענער, פֿער- וואָרפענער אנגעטען אונס אים געהיימען אונטער- גראָבט, אונד וויר אלל דיעס שטיללשווענע דו- געהמען מיססען, אום דען, „גוטען פֿריינד“ נאָטט בע- הימע ניכט צו בעליידען!
אבער דיא געפֿאַהר (שרייבט דער פֿעסטער ללאַד“ ווייטער) דראָהט פֿאַן רוסישער זימע ניכט בלאָס אונזערער מאָנאַרכיע, זאָנערען אויך דעם דייטשען רייכע, מאן האט אין דייטשלאַנד פֿאַלל דען קאָפֿ פֿון דער פֿורכט איינעם, ראכע-קריגעס, זייטנס פֿראַנקרייכס. אַלליין מאן ווירדע אין אַן פֿראַנקרייך נאר ניכט וואַגען, אן איינען „ראכע- קריגע“ צו דענקען, וועגן מאן ניכט דארויף דע- געטע, אן רוסלאַנד איינע פֿאַרמינע שטימע צו פֿאַרדען ניכט אין דער צוגריינגע רוסלאַנדס אן דאס צוויי-קאָזער-בינדניס ליענט, אלאז דיא בירגשאפט איינעס דויערדען פֿרעידענס, זאָנערען דא ריין, דאס מאן מיט פֿעראייניגטן קראַפֿטען דיא מאכט רוסלאַנדס צו שוואַכען אונד עס אין זיינע פֿערדע- ליכען בעשטערעבונגען צו עמפֿינגען זוכט!
זאָ ווייט דער פֿעסטער ללאַד“ דער פֿאַר- לייך דען קריגע געגען רוסלאַנד פֿרעידניג, דא אין אָפֿפֿענער קריגע נע זאָ געפֿעהרליך איזט, אלס דיא געהיבעלטע פֿריינדשאפט אונד דער געהימע פֿער- ראטה, דעם גענעראַלבער מאן זיך ניכט איינמאל מיט „שווערט אונד קאָנאָגע“ ווערען קאָנן!
וויר האַלטען אונס איבערצייגט, דאס אַנלאַס- לייך דער „צוויי-קאָזער-בעגענונג“ אין אישל עבען דיעזע רוסישען וויהלערייען, וויא אויך דיא מארע- געליך, דיא דאגעגען צו ערגריפֿען וואַרען, דען גע- געשטאַנד איינגענדרער בעראטונגען בילדעטען, אונד נון איזט עס בערייט קלאר, צו וועלכעס צוועקע דיא מיניסטער קאל נאָק י אונד מיסאָ נאָך אישל בערוסען וואורדען. וויא היימע גע- מעלדעט ווירד, דירפֿטע שאַן אין דען נעכטען מא- גען איינע צוזאַמענקונפֿט צווישען אונזערעס מיני- סטער דעם אויסווערטיגען, דעם גראַפֿען קאַלאַקאי, אונד דעם דייטשען רייכס-קאַנצלער, דעם פֿירסטען ביסמאַרק, שטאַטספֿירערן, דיעזע ביייען עטאַמס- מאַננער זאָלען נאטירליך יענע פֿאַליטיק געדילג- טיג פֿעסטשטעללען אונד צור געלטונג ברינגען, וועלכע פֿאַן דען ביייען מאַנאַרכיען אין אישל איינגעלייטעט וואורדען, יעטצט שטעללט עס זיך הערויס, דאס דיא מאַנאַרענ-צוזאַמענקונפֿט אין אישל, טראַפֿט דעם, האַרטעקעניג לינגעס, ווייטענס דער רעגירונגס-בלאַטטער, דענן דאָך איינע, פֿאַ- ליטישע בעדימונג פֿאַן זעהר האָהער וויכטיגקייט האַטעט!
איבער דאס צוזאַמענערפֿעטען ביייער שטאַטס-מאַננער ווירד אים וויען פֿאַם, 11 דיעזעס פֿאַלגענדעס טעלעגראַפֿירט: „דיא צוזאַמענקונפֿט צווישען דעם פֿירסטען ביסמאַרק אונד דעם גראַפֿען קאַלאַקאי דירפֿטע אים לויפֿע דער נעכטען וואָכע וואָהל וואהרשיינליך אין וואַרשע פֿעסטערענען. דיא מיניסטער-בעגענונג האט איינע אַהנליכע בע- דיימונג, וויא דיא מאַנאַרענ-צוזאַמענקונפֿט אין אישל, נעמליך דיא פֿעסטונג דעם עסטעררייכ-אונ- גאריש-דייטשען בינדניססעס אונד דיא איבעראיי- שטימונג אין דען ציילען אונד דאס וויר ניכט איי-“

מאל מעהר פֿריי אַיפֿאַטהמען העטטען קאָנען, יא, אין רוסישער גענעראַל האַטטע בעקאָננטליך שאַן פֿאַר יאהר אונד טאָג נאָנץ אָפֿפֿען פֿערקונדעט, דא דיא רוסען איהרען וועג נאָך קאָנסטאַנטינאָפֿעל אים בעפֿר ווי ען געהמען מיססען! דאס הייסט: דאס בעפֿאַר רוסלאַנד אן דיא עראַבערונג פֿאַן קאָנ- סטאַנטינאָפֿעל שרייטעט, פֿאַרערסט ווי ען, דיא רעזידענצ-שטאָט דער עסטעררייכ-אונגאַרישען מאַנאַרכיע, אין רוסישער געוואַלט זיך בעפֿינדען מיססען! דיעזער מאַן האַט זינערצייט דען גאַנ- צען אַינזאַהלט דער פֿיינדליכען פֿאַליטיק רוסלאַנדס געגען אונס אויסגעפֿליידערט, אונד עבען דעס האַלב דארף עס אונס נאר ניכט בערעמערען, וועגן וויר עס ערפֿאַהרען, דאס רוסלאַנד גענענערטויג אין קאָנען רעוואָלוציאָנערע פֿערשוואַרונגען געגען דיא עסטעררייכ-אונגאַרישע רעגירונג אַנצושיסע- טען זוכט!
דער פֿעסטער ללאַד“ מאכט הייעזע מיט רעכט פֿאַלגענדע בעמערקונג: „בייא זאָלכעס שטאַנדע דער דינגע ענטשטעהט נון דיא פֿראַגע: וואָצו דען מיט זאָגענאָנטען, פֿיערדליכען בעציהונגען“ צווי- שען רוסלאַנד אונד אונזערער מאַנאַרכיע הערומע- שווינדעלט ווירד? טריטט רוסלאַנד אלס אונזער „אַ פֿענענער פֿינד“ אַיף, זאָ קאָנען וויר ווע- ניגסטענס זינע שריטט עבען זאָ אָ- פֿען איבערוואַכען, אום דערען שאַרליכקייט צו פֿעהרנדרען. אַלליין דעם אַנגעבליכען „פֿריינדע“ גענעראַלבער דארף מאן ענדליך דאָך קיינע זאָ שטרענגע קאָנטראַלע פֿיהרען! אונד וואס איזט היע- פֿאַן דאס ענדע? דאס רוסלאַנד אַיף דעם פֿאַן אונס מיט זאָלך אונגעווערען אָפֿפֿען בעזעטצעטען געביעטע, נעמליך אין באַסניען, דורך איינע שאַר געהימען אַנגעטען אונד מיט הילפֿע פֿאַן גאַלד-רו- בעלן, פֿאַן דען געמינסטען בעשטעבונגען דער איי- פֿלוסייכען לייטע רעוואָלוציאָנערע פֿערשוואַרונגען געגען אונס אַנצעטעלט, אין פֿאַלגע דערען עס אונס ניכט מאַנליך, אין דען פֿאַן אונס בעזעטצעטען פֿאַ- וויגען אויף דיא הויכע, גענעגעלטע פֿעהרלאַטניס- טע“ דער צווישענלעך, מאן רעדעט זיך נאָך אין אַיף אונד דורך דיא צווייגעהונג רוסלאַנדס צום עסטער- רייכ-אונגאַריש-דייטשען בינדניססע דיעזע וויהלע- ריען זייטענס רוסלאַנדס אין ענדע געהמען וויר- דען! דאס איזט יעדאָן איינע טוירונגע וועלכט-טיי- שונג, מאן פֿערגעסעט דאָך ניכט, דאס פֿאַר ווענ- גען איהרען זאָנאַר אין פֿאַרענעטע עסטערריי- אונגאַריש-דייטש-רוסישעס בינדניס בעשטאַנד - אונד דאָך האַט זיך רוסלאַנד ניכט דורך ריקויזט אויף זיינע צווייאַ מיטפֿערבינדעטען דאַרן הונדערן אַכטען, דיא טירקיאַ אונד איינעם פֿורכטבאַרען קריגע צו איבערציעהען, אונד דערעלבען מערע- רע גליעדער פֿאַם לייבע צו רייסען, וויא זעהר אויך אונזערע מאַנאַרכיע אין דיעזעס פֿאַרהאַבען רוס- לאַנדס איינע איהר דראָהענדע געפֿאַהר אויך פֿיר זיך וועלכט ערבייליקעט. - רוסלאַנד קאָנן נון איינמאל פֿאַן זייער אַלטען איבערליעפֿערטען פֿאַ- ליטיק, וועלכע אין דער עראַבערונג דעם אַרענעס אונד קאָנסטאַנטינאָפֿעלס בעשטעט, ניכט אבווי- כען, אים גענענשווערע, עס הייבעלט נור צו דעם צוועקע פֿריינדשאפט, אום זיינע וויהלערייען, אים געהיימען“ דעסטאָ אונגעשטאַרטע אונד מיט אים זאָ גראַסערעם ערפֿאַלגע פֿאַרזעטצען צו קאָנען, וויר מיססען דאהער וועדעהאַלט פֿראַגען: וואָצו דיעזע פֿריינדשאפט-שווינדעליען צווישען אונזערער מאַנאַרכיע אונד רוסלאַנד! וואָרום זאָגען וויר דיע-

פֿרענומעראַציאָנס-איינלאַדונג. אויף דיא „נייע יידישע פֿעסטער צייטונג.“ פֿרענומעראַציאָנס-פֿריי: נאָנץ-יעהרונג 8 גולדען, האַלב-יעהרונג 4 גולדן, פֿיערטעל-יעהרונג 2 גולדען. יענע אונזערע געהרשען פֿרענומעראַציאָנען דערען אַבאָנגעמעט מיט 15 פֿען איינעס אבליפֿט, ערוועקן וויר ערנעבענטע, דאסוועלכע פֿריינדליכעס מאָלכעס באלד ערנייען צו וואָללען, דאמיט דיא רענעליכעניגע צוועגונג דעם בלאַטטעס קיינע שטאַרונג ערלידע, אַללע צושריפֿטען אונד געלד-געווענען פֿיר דיא „נייע יידישע פֿעסטער צייטונג“ וויר צו ארעסטירען אן:
Moritz Burian in Budapest.
דיעס געניט פֿאַללאַקאָמפֿען, אונד איזט איינע געווערע בע- צייטונג דיעזער ארעסטע דורכאויס אונגאַרען.
נייא איינערטענדע אבאָנגעטען ער- האַלטען דיא ביהער ערשייענען פֿאַרזעטצענען דעם „פֿאַליטיקאָנס“, וויא אויך דיא איינזערע „פֿרייטאג-ספֿאַראַט-בילאָגע“ גראַס אַנצווענדעט.
פֿאַליטישע אַבערויכט. - בעוועגונגען אויף פֿערייערען געביעטען. - אין ערסטער ריידע מוס אונס דיא זאָגען איי- געטראַפֿטע מעלדונג בעשאַפֿטיגען, דאס רוסלאַנד נאָך באַסניען געהיימע אַנגעטען ענטזענדעט האַט, אום דיא דאָרטיגע בעפֿאַלעקעונג געגען דיא עסטער- רייכ-אונגאַרישע רעגירונג צו העצען. - מאן קאָנן ניכט זאָגען, דאס דיעזע נאכריכט נאָנץ אונ- ערוואַרטעט קאָממט, גלייך איינעם בליטצע אויס הייטערעס הימעלען נון! ווער דיא אין רוסלאַנד ווייט יע הערשענדרע פֿאַליטיק אויך נור האַלבוועגס קענטט, דער ווייט עס רעכט גוט, דאס דיעזע אונ- אונטערבראַכען דארויף ערליכעטע איזט, פֿריהער אָדער שפעטער ביז קאָנסטאַנטינאָפֿעל פֿאַרצורדיג- ען אונד דיעזע טירקישע רעזידענצ-שטאָטס אן זיך צו רייסען, דורך דיא בעזעטצענע באַסניענס ווייטענס דער עסטעררייכ-אונגאַרישען מאַנאַרכיע זינד דעם פֿאַרדרינגען רוסלאַנדס אויף טירקישעם געביעטע פֿאַסט אונאיבערשטיגבאַרע שראַנקען געזעטצט וואָרדען, דיא בעזעטצענע באַסניענס, וועלכע אונס הונדערטע פֿאַן מיליאָנען גולדען אונד פֿיעלע טוי- זענדע פֿאַן מענשען-לעבען קאָסטעט, וויא אים- מערדן אין געלונגענער „שאכ-צוג“ געגען דיא ער- אַבערונגס-זוכטיגע פֿאַליטיק רוסלאַנדס, אונד עבען אום דען רוסישען געוואַלטיגן אויף טירק- שעס געביעטע אינזאַהלט צו טהון, וואורדע אן אונ- זעקע מאַנאַרכיע זינערצייט אויף דעם לאַנדאָנער קאָנגרעס מיט דער מיליטערישען בעזעטצענע באַס- ניענס בעטרווי! דאס עסטעררייכ-אונגאַרן דיעזער קאָסטשפֿיעליגען אונד אָפֿפֿערייכען אויפֿנאכע זיך אונטערצאָג, דאס ווירד יעדער קראַפֿטליך פֿינדען, דער דיא ווייט, דאס קיין שטאַט פֿאַן רוסישער זייטע זיך זעהר בעדראָהט איזט, אלס עבען אונד ער ערע מאַנאַרכיע, ווערע עס רוסלאַנד געלונגען, דיא קליי- גען אַרענעס-שטאַטען, ווינענען, טערביען אונד בולגאַריען, אונטער זיינען איינפֿלוס צו ברינגען אונד געטאָ הילפֿע דעם איהם טריי-ערגעבענען מאַמע- נעריאָ אויך אונד באַסניען פֿעסטע פֿוס צו פֿאַסטען, דיא וואַרען וויר יא פֿאַן דער רוסישען מאכט פֿאַן אַללען זייטען זאָ פֿעסט אומקלאַמערט, וויא פֿאַן איינעם אייזערנערונגען, זאָ דאס וויר ניכט איי-

קאנישע קינדער-שפיעל בעפעסטענין? איך האָפּע, דאס ביז צום מאי 1-89 דוא מאַנארכיע אין פראַנק-רייך ווידער הערנשטעללט זיין ווירד! — אלס עס נון צור אבשטיממונג קאם, שטיממען 597 פיר דיא ניכט-וואַהלאַרקייט דער פרינצען צו פראָזידענט-דער דער רעפובליק, 153 שטיממען דאנען פיר דערען וואַהלאַרקייט. דיא רעגירונג זענעט אזאָ בערעפּעסע דער האַב-וויכטיגע פונקטעס צור פעסטגינג דער רעפובליק מיט דער ענאָרמען מא-יאָרמעט פּאָן 414 שטיממען!

* (איינאָנט) סעמיטישער איין אדוואַקאט אין פּאַפּיקובען, נאמעס אינגאן די עטרייך, פּאַפּיקובען, ליכטע איינע בראַשטער, אום נאכצווווינען, דאס דיא יודען אין אונגאַרן נאר ניכט עמאַציפּירט זינד! דאס עמאַציפּיאַציעס-געזעץ פּאָם יאהרע 1869 שפּריכט עבען נור פּאָן, איראעלישען, ניכט אבער פּאָן, ווידען! ביא דער צוויי-טהיילונג דעס יידישען רייכס דורך רה בעס אונד ריבע בעס נאנגע-טען זיך נעמליך דור ביידען שטאַמע יהודה אונד בנימין דאס רייך יודא; דיא איבריגען 10 שטאַמ-מע דאנען דאס רייך איראעלישען, דיא צעהן שטאַמע (עשרת השבטים) זינד אבער בעקאנט-ליך פּערשטאַלען; און אונגאַרן, וואו אין גאַנץ איי-ראפּא, וואָהנען בלאָס דיא נאכקאממען זינד פּער-טרעבענען אום דעס רייכע יודא, זיא זינד דא-הער יודען אונד ניכט איראעלישען, וועהאלב דיא עמאַציפּיאַציע אויף דיעזע דען אויך נאר קיין בעצוג האט! — (זענען דיא הערען אנט-סעמיטען, געלעהרט" זיין וואָללען, דיא שטעללט זיך אלסבאר דער אנווידערנדישען, שגען" הערעס!) * (סעמיטיש) פּאַפּיקובען, דער פּאַפּיקובען דעס אום 26 אונד 27 זיין פּאַריגען יאהרעס אין זאלא-לאיא שטאַט-געהאבעטע ווענ-פּלינדערונגען וואו דער פּאַפּיקובען טאפעל פּערהאנדעלט, דער שאדען בעלייט זיך אויף 17,000 גולדען, דיא ערשטע אינשטאַנט דיא האטעט צוויי הויפט-טהיילונגען, יאהאנן טאַטה-באמסי אונד יאהאנן האַרוואטה-פּאַשקאַש צו יע 2 יאהרען צוכטהיין אונד 5 יאה-ריגעס אטמספּערווסט פּערהאנדעלט ווענען אויפ-הוהס; דיא איבריגען וואו דען בלאָס ווענען דעב-שטאַהל, הערלעריא אונד שווינער קאַרפּערל-כער פּערלעטענינג צו גערינגערען שטראפען פּער-אויטהיילט. — אללע האטעטן יעדאך אפּפּעללירט דיא קאַנגיליכע טאפעל אלס צווייטע אינשטאַנט בעשטעטיגט בערעפּעסע דער הויפט-פּערהאנדע-דאס ערשטע טעריעריאל אויטהייל; נור בעצוגליך דער איבריגען פּערהאנדעלטען וואו דען דיא שטראפּאויסמאַס צום טהיילע געמלדערט.

* (איינע ענטדעקונג פּאָן אַנאַרכיסטישען שריפטען) וואו אום בערלין טעלעגראפּערט ווירד, איז דער האמ-בורגער פּאָליצייא איינע איבעראויס וויכטיגע ענט-דעקונג געגליקט, דיעזעלבע אונטערזוכטע אום 8. דיעזעס אבערס, דען ענגלישען דאמפּער, עלזא-בעטה, דער אים דאָרטיגען האפּען אנקערט אונד פּאַלען געקרוכטער שריפטען; פּערנעך אין, מיט-גליעדער-פּעריצייכניש דייטשער אַנאַרכיסטען, זא וואו איין פּאַקעט מיט דינאמיט אונד שפּרענג-באָמבען, פּיער מאַטראָזען, דיא פּערהאפּטען וואו דען, גע-שטאנדען, דען פּערקעהר צווישען ענגלישען אונד דייטשען אַנאַרכיסטען גאנצער צייט הינדורכ פּער-מיטטערט צו האבען. — נאך ווייטערען געריכטען אום האמבורג האבען דיא פּערהאפּטען מאַטראָ-זען, וועלכע אין דער נאָהע פּאָן שטעטען געבאָרען זינד, זיך אלס מיטגליעדער איינער אין הולל בע-שטעהענדען אַנאַרכיסטען-געוועלשאפט בעקאנט: איינע צווייטע בערלינער דעפעטע מעלרעט; "בייא דער פּערהאפּטונג דער מאַטראָזען אין האמ-בורג וואו דען אויך איין מיטגליעדער-פּעריצייכניש "עסטערייכישער אַנאַרכיסטען" געפּונדען. — מאַ-ליך, דאס מאן מיט הילפע דיעזער פּעריצייכנישע וואָהאל אין אונזערע מאַנארכיע, אלס אויך אים דייטשען רייכע זיין ווערבען הערען אַנאַרכיסטען לייכט ווירד ערווישען קאַנגען.

* (אייבער דען זאַמסטאג אונד 27 יאָן) דער גראַסער פּערייז-טונגען פּערהאנדעלטע אלס מאן אַנפּאַנס פּער-מושהטע, ווירד באַמט-אַליך אונטער אנדערס נאך פּאַלענדעס געמעלדעט; אַם אַנטען וויטהעטע דאס אונזערע אין דען אַרטישאפטען, וועלכע אין דער שטדעקע דער עסטערייכיש - אונגאַרישען שטאַטס-אויטענבאָהן פּאָן נאָר-מאַראַש ביז העראב נאך וואַסען ליענען, פּערהאנדערס הארט מיטגע-נאכמען וואו דען, וואו וויר גערייט אין פּאַריגע-נימער מעלדערען; דיא קליינע אַרטישאפט צע-בענען, וועלכע הארט אום לייקען אויפער דער דאָני ליעט, מערה אלס אכצען הינדער וואו דען דיא פּאָן דען פּלוטהען יעדערנעריסען, אונד אללע איבריכטונגען דיא גענועליכען האבען גענוועדער דיא וואסער-פּלוטהען וועגען שוועמט, אַדער אבער דיא מאַכטיג אנטווערדען, שטיינבלאקען פּער-ניכטעט, היער זינד לייכער אויך אכט מענשען לעבען צו בעקלאנען, נעמליך דיא פּרייא דעס קליי-גענדערס קליינער מיט איהרען פּיער קי-דער אונד איינער דיערעס מאַנד, פּערנעך אין פּאַ-צעהן-העריגע קנאבע אונד איין איהם אַנפּערהט-טער זייגלינג דיא פּאַמיליע קליינער

קאַנגעט זיך ניכט אום דעם הויזע רעמטען, ווייל דיא פּרייא וואו שווער קראַנק דאָרטיגערלאַ אונד ניכט אַהנע הילפע אונד פּלענע דעם שיקול פּרייזגע-געבען ווערדען קאַנגעט, אום דרייפּערטעל 9 אַהר האטעט דאס וואסער אויף דער נאסע שאַן דיא האָהע דער פּענסטער יענעס צימערס עררייכט, אין וועלכע דיא קראַנקע לאַט, דער מאן וואָללעט נון זיינע פּרייא אונד דיא קינדער אין דען האָהע שאַפּען, דאָך קאַנגעט ער דיא טהור ניכט מערה אַפּפּענען, דען פּאַם האָפּע דיאטע דאס וואסער שאַן זיך געגען דיא טהורע געוואָלצט, דאס איינציג דענקבארע רעטטונגס-בעשטערענען מוסטע נון נאך דעם דאָרטיגע ווימע געריכטעטע ווערדען, וואו אבער אין דענוועלכע געלאנגען? אים צימער בע-פּאַנד זיך איינע האַקע, קליינער עיקלעטערע איינען שראַנק אונד היעב פּאַן דא אום איינע אַפּפּע-נונג אין דען פּלאַפּאַנד. — דורך דיעזע אַפּפּענען צאָנען זיינע פּרייא, דיא פּיער קליינער אונד דיא דייטשען טאַטא אונד איינצלען אויף דען דאָרטיגע, היער פּאַנדען דיא אונגליק-ליכען פּרייא וויילע צופּלוצט, אינדעסען דרוי-טען שוואַללען דיא וואָגען אימער מאַכטיגער און, דיא "פּעל-בראַקע" שלונגען זיך אימער העכטערע און דאס מויערעווען אונד עס וואו דען דער בערלאַנג-טען פּאַמיליע צו צו באלד קלאַר, דאס אויך דיעזע לעטצעטע צופּלוצט ניכט פּאַן דיעזע זיין ווירדע, און איינע רעטטונג וואו ניכט מערה צו דענקען, אום אויף פּיערטעל אויף 10 אַהר שטידעטען הויז אונד דאָרטיגע צוזאַמען, הערר מאַטהיאס קליינער, זיינע קראַנקע פּרייא, דיא פּיער קינדער אונד דיא מאנד פּעלען אים וואסער, קליינער, און איין געאַיבער שווימער, וואָללעט דיא רעטטונג זיינער אַנגעהאָרענע פּערווען, דאָך וואו דען פּאַן דער רייסענדען פּלוטהע ערפאַסט אונד אין דיא דאָ-ניו געשעפּט, זיין ווייב, זיינע פּיער קינדער אונד דיא דיענסט-מאנד פּאַנדען איהרען טאָד אין דען וועללען, אינצווישען האטעט קליינער איינען שווימ-מענדען באלקען ערפאַסט אונד, איינע געקלאַמ-מערט, שוואמס ער דען שטראַם הינאב אין פּעכ-פּינסטערע נאכט, קליינער וואו דען וואו דען פּאַן גראַס-מאַראַש אום דען פּלוטהען דער דאָ-ניו געריכטעטע אונד קאם נאך וואַסען, דאָרט ער-קאַנגעט אין איינעם טאנד דאָרטי אום דער דאָ-ניו געצאָגענען לייכנאַם איינעס מעדענעס זיין איינע-געס קינד, קליינער, דער זיך אין פּערהאנדענען פּער-האַלטיסען בעפּאַנד, איזט נון גאַנצליך פּערהאַ-גענעלאָן, איינע איינציגע נאכט האט דען ארמען מאן זיינער געזען האבע אונד זיינער אונגען פּאַ-מיליע בערוויבט! — איין פּאַנערעס אונגליק איזט קיים דענקבאר!

טע. עס וואו איין אללגעמינעס וויינען אונד שלוכצען האָר-באַר, וועלכעס אויך יעדעס פּערמעדען טיעף אינס הערין דריי-גען מוסעס. דאָך דיא שטונדע דער טענענונג אום נעקאַט-מען; דיא קאַנגעט ניכט ווייטער אויפּגעשאַבען ווערדען. נאכ-דעם אונד זינגע מאַן פּאַן זיינען עלטשען דען, ווענען עס-פּאַנען אונד זיך אויס דען ארמען זיינער וויינען דען-שוויסער געריסען האט, איילטע ער צור טהורע, קיסע דיא "מוזוו" אונד פּעללישען אין בעלישונג זיינער עלטשען דיא שטאַרט, אויסערהאלב דעס אַרשעס נאחט ער פּאַן פּאַ-טער אונד מוסטער נייערדינס אבשער אונד איילטע דא-שען שריפטען פּאַן דאָנגען, דער פּאַנערען אויסען דאָ: "בעטע אונד ארבייט!" דיא פּאַמערען רעכענען אויף איה-רעס וואָהנע דיא וואָרשע נאך; פּערינס ניכט דיא לעהרע דיינער מוסטער! (אל תשוש תורת אבך!)

באלד וואו דער זינגע מאַן אין איינער שטויב-וואָל-קע פּערהאנדען, דיא ביינען אלשען גינגען שטויב-שווי-גענד געצאָנגען פּאַן דאָנגען, דער שטאַרט צוריק, איהר הערין וואו צו פּאַלל דער זאָרנע אונד דעם קוממערס; קיינער דער-זעלבען קאַנגעט דעם אנדערן איין טראַסענדען וואָרשע צו-פּליסטען.

אבער משה וואו איין גוסעס קינד; ער זאָרנעט דא-פּרי, זיינע עלטשען איבער זיין געשיק אין ווייטער פּערמעדע צו בערוהענען, אויס ווען, האמבורג, סאַרי, לאַנדאָן, וואו ער אבוועקעלנד אין ארבייט שטאַנד, שיקטע ער זיינען על-טשען אונד געשוויסען געלעבטעניש בעריכטע איין, ניכט בלאָס איבער זיין פּערהאנדעלעס בעפּאַנדען, זאָרנען אויך איבער דיא איינדיקע, דיא ער אין דיעזען שטאַרטען עמפּפּאַנען. (פּאַרשעטעניש פּאַלעס.)

וואַרשע" צו ווירגען פּערישטאנד אונד היע אונד דיא אויך איינען נוסטישען ווייטען צום בעסטען נאב, זאָ זאנטע ער אונטער אנדערס: טיינע הערען! זיא גלייכע פּעלייכט, דעס מיין משה ניכט לערנען קאַנן? אַך! ער קאַנן נאר פּעלל תורה זאנען! אַך ביי רגע פּרייא וואו! — אלס אויך לייכט דען אַבגייער ווענען דיעזען אונגוואהר-שיינליך קליינגענדען בעהיפּטונג שווינענד אַנבליקען, פּוהר דיעזער לאַבענד פּאַרט: "יא, יא, מיין משה קאַן תורה" זאנען, אונד אויך ביי רגע פּרייא וואו; דאס הייסט: וואס ער דיעסענליך זיין אללעס לאבעט ווייל אויך פּרייא לייכטען! אללעס לאבעט איבער דיעזען נאר ניכט שלעכטען ווישן, מיט וועלכעס דער ארמע ראבבינער ענדליך דאָך נור זיך דיא איינערע אונרוהע ווענטישען וואָללעט, דאס זיין זאָהן אין דער נע-זעלשאפט, וואָנטישע דאָך מעהרערע, בני תורה" אַסען, זאָ שטילל אונד טהיילנאמסלאַז בלייבען מוסטען...

זאָנגטאן אין אללער פּרייא וואו דעם משה אויס דעם שלאפע געוועקט, אום זיינע "וואנדער" אַנצוטרעטען, ער קליידעט זיך ראש און, פּעריכטעטע דאס מאָרגענ-געבעט אין, "טליח" אונד "תלויך", שפּרעטען זיין פּעלל-אויזען צו-זאַמען, זעטשען דיא רייע-קאַפּע אויף; אונד זעטשען זיך צום טיישע, אום פּאַך דער ארבייטען נאָך איינע שאלע קאַ-פּעטע צו זיך צו נעהמען. דאָך ער פּערהאנדען ניכט בלאָס דען קאַפּעטע צו צוקען, זאָרנען אויך צו פּרינקען, נאָנן זאָ ערינגע עס דען עלטשען אונד דען עשוויסטען דעם זינגען מאַנגעס, עס האטשען זיך איהרע איינע איינערע בעקלעט-מונג בעמאַכטיגט, דאס קיינער דען קאַפּעטע נעהמען קאַנג-

וויינען זאנטען פּעריכטען איהרען "איבערלעפּערינג" דיא "תורה" מינע איינעטליך נור, דאס מאן דעם זינדער 39 שטייך" פּערינעטען דאָך אויך היילט אין נאנצעס יאהר איינע קוואַלפּאַלע פּאַלשען אויס אין נאנצעס יאהר האבע אויך פּערינעטען אויף דען "חבר" ווארטען מיססען, דער מיר שאַן לאַנגעס צוועקטיש וואו... אונזערע לעזער האבען עס וואָהל ערדאטען, דאס דער מאַן, דער דעם ראבבינער דיא עהרענאבע נעבראַמט, קיין אנדערער וואו, אלס רי מרדכי פּלעקעלעס, דיא דיעזעלבע, וועלכע דען דען מאָרגען-שטונדען פּאַך דער איינזאָגען איבער משה פּעל "שקאליער" האטשען! דער יעדאך פּאַם ראבבינער מיט איינעם "חבר" איבער-ראשט וואו דען, דא וואו נאטירליך אויס זיינעס הערצען אללער נאָאל אונד אללע שפּאַססוכס נעוויכען, אונד אין זיינע איבערשטאַנענדען פּרייע פּאַנעלשע דער גוסע מאַן אללע, דומטע ציינע צוזאַמען. גליקליכערווייזע וואו דען דא פּאַסבאלד אין זיינען פּלידערען אונטערבראַכען, דא דער פּאַרשטאַנד אונד דיא אַנצוועהנטען מיטגליעדער דער אלטע-הוויזינגען קאַלינער געמיידע פּאַללעזאַהלי ער-שענען ווארען, אום דעם ראבבינער אונד דער פּרייא ראב-בינערין צו איהרעס טרעפּעליכען זאָהנע צו גראטולירען-הערפּאַרנעהאָבען ווערדען מוס, דאס אויך דיא נאבען, צו עהרען דעם נאסטען "מערטעטעס" אונד רייכליך איינפּלאַסען, אלס ווען דער זינגע מאַן ווידקליך איינע טרעפּעליכע "הירוש" דרשה צום בעסטען גענעבען העטשען! דען זאַמסטאג נאכטישטאג פּעריכטען דיא נע-מיידען מיטגליעדער אין פּאַרליאמענט שטיממונג אים הויזע דעם ראבבינער, דער דיא אונטערהאַלטונג דורך פּיינע

טען דער פֿרעידע-בעצועעקענדע אויסוואַרט-
גען פֿאַרטיק בידער ריכט. ניכט אָהנע בעדייטונג
זייט דאָ מיניסטער צוזאַמענשטעלונג פֿענענאָכטער גע-
וויסען ליגענדיגע מעלדונגען וועלכע פֿאַן אַי-
ניסען און בילדונג דעם פֿערהאַלטיססעס
צווישן ווען אונד בערלין וויסען וואָללען, וואָ אַיך
פֿאַן איינער דיטש-רוסישע אַנאַהערונג, אונד זאָ-
נאַר פֿאַן דער מאָגליכקייט איינעם דיטש-פֿראַנצאָז-
ישען בינדינסעס! דאָ, ערנייערונג דעם דיטש-
עסמאַרייב-אונגאַרשען בינדינסעס שטעהט אַי-
דעסען ניכט מעהר אַיך דער מאַגעס-אַרדונג, ווייל
דעזעלבע אים פֿאַרראַהרע בערלין
ע ר פֿאַל ג ל ג מ א י ז מ!

בערלין דער בלאַטמער ברינגען
דיא אונגליבליכער נאכריכט, דאס פֿינאַצי-
ידישע אויסוואַנדערער אים רומעניען אַיך בעהאַרד-
ליכע וויזונג פֿאַן געוואַרק נאך דייטשלאַנד צוריק-
געשיקט וואָרדען זינד, דאמט זיא, ביא איהרער ער-
ווערס- אונד מיטטעללאָזיקייט, ניכט דער אַמער-
קאַנישען אַימגעפֿעלענע צור לאסט פֿאַללען זאַל-
טען! דאָ אויסגעוועזענען אויסוואַנדערער לאנג-
טען פֿאַר איינען מאַגען מיט דעם דאַמפֿער, וועסט-
פֿאַלען אַיך דאַמבורג וועדער אַן, וואָ זיא ביז אַיך
ווייטערס אַיך, שטאַטס-קאַסטען ערהאַלטען ווער-
ען, דאס קאַן נאָר אַטאַרליך נור אַיך איינע
פֿאַן געלעטען, ווען דאָ האַמבורגער בעהאַרדע דאָ
אונגליקליכען פֿאַמיליען אַבשיעבט, זאָ וויסען דיע-
זעלבען ניכט, וואָ הײַן זיא זיך ווענדען זאַללען,
אַיך איהרער רומענישען היימאט מיטטען זיא נעמליך
ביא דער אויסוואַנדערונג דאָ פֿערפֿעריטונג איי-
געהען נעמאַלס וועדער צוריקקעהרען צו וואָללען!
אַיבויגענס ריכטעט זיך דאָ פֿאַן דען אַמערקאַ-
נישען בעהאַרדען ערגיפֿענע מאַסערענעל ניכט
בלאָס נענען דאָ יודען זאַרען אַלגעמיין גענען
דען מאַסענ-צוצוג זאַלבער אויסלאַדישער אַנאַמט-
לינגע, וועלכע דאָ איינהייטען אינטערעסען פֿער-
דאס אַיך איהרער אַרמטה אונד ערווערס-אונאַהיג-
קייט צו פֿאַרדען ניכט געאַייגעט ערשינען, אַיך
פֿאַיטאַלענערן אַיזט דאָ לאַנדונג אַיך געוואַרק
פֿערוויינגעט וואָרדען, ביז זיא דען נאכווייז געניגענדער
ערהאַלטונג מיטטעל ליפֿערטען. זאָ ווייט דאָ
מעלדונג אים בערלין, ווי וויסען נאכריכט, ניכט
אַיך וויא ווייט דעזעלבע אַיך וואַהרהייט בערוהט,
געוויס אַיזט, דאס איינע זאַלבע מאַסערענעל זייטעס
אַמערקאַס אַיך פֿורכטבאַרער שלאַן פֿיר דאָ ווען
רומעניענס ווערען, נאך פֿאַלעסטינע דירפֿען זיא
ניכט אויסוואַנדערן, ווייל זיא מירקישע רעגירונג
בעקאַנטליך דאָ גיעדערלאַסונג פֿערמלאַד-
שער יודען אים הייליגען לאַנדע ניכט הולדעט, דאָ
איינציגע צופֿולכט-שטעטע וואַר אַלזאָ נאָר-

אַמערקאַ, ווען אַבער אַיך דעזער פֿרייע שטאַט
בשרעפֿעס דאָ אויסוואַנדערונג זאַלבע שווער-
קייטען מאַכט, דאָ ווערען זיא דאָ אַימען ווען אַיך
רומעניען מעהר קיינען אויסוועג פֿינדען אים דיעזעס
רייכער-שטאַטען, - עס אַיזט אינדעס ניכט אַי-
מאַליך, דאס דאָ אַבער איבערטרעבען אַיזט, דאָ
דייטשען בלאַטטער בעשרעבען זיך עבען, דאָ
מאַסענ-אויסווייזונגען דער רוסקען אים בערלין צו
בעשאַנגען, דעס האַלב נור וויזען זיא אַיך נאָר-
אַמערקאַ הײַן, דאס אַיך דאָרט דער מאַסענדהאַ-
טען איינזאַנדערונג שוועריקייטען בערייטעט ווער-
דען! - געוויס אַיזט נור זאָ פֿעל, דאס לייטע, דאָ
קיינע פֿראַפֿעסען קיינע געלד-מאַטעל אונד פֿעל-
ליכט אַיך קיינע קאַרפֿערליכע אַרבייטס-קראַפט
בעזיצען, ניכט נאך אַמערקאַ אויסוואַנדערן זאַל-
לען, וואָ דאָ גרינדונג איינער עקסטרעמען עבען קיי-
נע לייכטע זאַכע אַיזט!

פֿערשידענע נייאָגיקייטען.

* ווי דער דאָ יודען אַיך רומע-
ניען (זײַ) דער יידישע דעפֿיטירטע וואָרמס אַי-
טערפֿעלייטע יינגסט דאָ ענגלישע רעגירונג אַיך
אַנגעלענדהייט דער האַרט בעריריקטע רומענישען
יודען, דאס אַיך בוקאַרעסט ערשינענדע בלאַטט
פֿאַן שרייבט זיך: "דאס הויז-געזעט אַיזט
פֿיר אַלל ערלאַסען וואָרדען אָהנע אונטער-
שיער, אָב רומעניע, פֿערמדע אַרער יודען; עס אַיזט
דאס הויזרען נור אַיך דעם פֿאַללע וויקליך פֿערבאַ-
טען, ווען דורך דאָסעלבע אַיך בערונג פֿער-
ארוואַכט ווערדען קאַננעט, דעם אַיזט מעכט
אַבער אויסנאַמען פֿיר גענעשטאַנדע דעם דרינגע-
דען בעדורפֿניסעס, וועלכע פֿאַס מיניסטעריאָס אים
איינפֿעריהמען מיט דען געמיינע אונד בעצירקס-
אַרצטען אונד בעצירקס-ראַטשען בעצייכנעט, נאך
וויא פֿאַר צום הויזר-אַנדעל צוגעלאַסען ווערדען,
דאס געזעטען אונטערווייזען, ערשינען-
האַנדלער" איינער אַנצאַהל וויזער בעשטימטונגען,
אום שטראַפֿליכע קונסט-גריפֿע
צו פֿערהיטען, וועלכע דען קרעדיט רומעניענס רואי-
נידען, דאס געזעטען אַיזט דעמאָך איינע היליאָ-
מע נאַרמאטע פֿיר דען אַייראַפֿעאישע האַנדעל;
אַללע האַנדלערייבענדען, אויסלאַדישע וויא איינ-
היימישע, האַבען דאָסעלבע זעהר בייפֿאַל-
לינג אַיפֿגעקאַממען, נור עטליכע אַייראַפֿעאישען
פֿראַעסעטירען דאַנענען, דאָ ווען ווערדען אַיך רוי-
טעניען נאַר ניכט פֿערפֿאַנגע, זיא לייגט אַיך ניע-
מאַנס אַינטערעסעס, אַס אַללעוועניגעסען אים
אַינטערעסעס דער יודען, דאָ אַנט-סעמיטישע
פֿראַנע אַיך רומעניען אַיפֿצו-ווערפען, דאס פֿאַלל-

קאַממען רויזען געבליבען, אַלס אַיך איינעם
קאַמען טהיילע אַייראַפֿעא איינע ריהיגע בעוועגונג
גענען זיא שטאַטפֿאַנדען (עס אַיזט נאַטירליך אַלל
דאס נור פֿערטישונג דער וואַהרהייט!)
* מיניסטער פֿעריעללער אויפֿרוף
אום אונטערשטימט צונג) פֿיר דאָ
פֿאַר קורצען דורך דען איינטיגער דער טהיים, אַ-
מאַט, קראַמאַ אַיז זיא האַרט בעשאַנגען אַי-
וואַהרע דעם סאַטמאַרער קאַמיטאַטעס האַט דער
מיניסטער דעם איינערן זאַלבען אַן אַללע בעהאַר-
דען דעם לאַנדעס איינען אויפֿרוף פֿערווענדעט ווע-
גען זאַמלונג פֿאַן פֿאַנענדען צור מילדערונג דער
אַללגעמינען נאַה! מאַגע דיעזער אויפֿרוף אַללע
האַלבען פֿאַללע בעשאַטונג פֿינדען! דאָ איינפֿלע-
סענדען געלדער מיטטען פֿאַן צייט צו צייט אַן דאס
מיניסטעריאָס דעם איינערן איינעלעפֿערט ווערדען,
איינע זאַללע קאַנטראַלע לאַסען וור אַונס
שאַן געפֿאַלען!

* פֿריינד דאָרף ניכט
פֿראַזידענט דער רעפֿובליק
זײַן!) ווי האַבען שאַן פֿאַר קורצען מיטגע-
טהיילט, דאס דער אַיך ווער זיא צוזאַמענ-
געטרעטענע פֿראַנצאָזישע, קאַנגרעס (נעמליך דאָ
געמיינזאַמען זיצונגען דעם אָבער- אונד אונטער-
הויזעס) זיך מיט דער אַבאַדערונג דער ענענוואַר-
טיגען פֿערפֿאַסונג בעשאַפֿטיגט, ביא דיעזער גע-
לענעדהייט מיטטען אַיך דאָ בעשטימטונג אויפֿגעקאַמ-
מען ווערדען, דאס אַיך פֿריינד דער הערשאַפֿטען רע-
גירענדען פֿאַמיליען ניכט צום פֿראַזידענטען דער
רעפֿובליק געוואַהלט ווערדען, אָום ניכט דיעזע זיינע
שטעלונג צום שטריגע דער רעפֿובליק אונד צור
וועדער-הערשטעללונג דער מאַנאַרישען רעגיר-
ונג אַיך פֿראַנקרייך צו מיטברויכען, אַס 11 דאָס
דיעזער הייקלע פֿונקט צור בעראַטונג, איינע דע-
פֿיטיטע שטריטען דיעזען פֿונקט אַלס ווערטה-
לאָן, זיא זאַמטען; דאָ דיעזע ווייל דורך דיעזע
בעשאַפֿטיגט פֿיר דאָ עוועג פֿאַרטרודער דער רע-
פֿובליק זאַרען; דאס אַיזט אַבער לאַכערליך, אַן
דעם אייגענבליקע, אַלס דאָ פֿראַנצאָזען דאָ ווע-
דער-הערשטעללונג דער מאַנאַרישע אַלס ווינגענס-
ווערטהעראַכטען זאַללען, ווערדען זיא וועדער אַי-
נען זאַלבען "קאַנגרעס" צוזאַמענשטעלען אַיסען,
דיעזער ווייזר נון דיעזע זיינע בעשטימטונג אַיסען
פֿערפֿאַסונג שטרייבען אונד דאַפֿיר דען פֿונקט איי-
שאַלטען, דאס פֿריינדען זיא צו פֿאַזידענטען דער
רעפֿובליק געוואַהלט ווערדען דירפֿען! וואס דער
איינע, קאַנגרעס פֿערבאַטען, קאַן אַ דער אַנדערע
"קאַנגרעס" וועדער ערליכען! (הפה שאַכר, דאָ
הפה שהתיר!) - דער בישאָף פֿראַפֿעל זאַמע זאָ-
נאַר! וואס וואַללט איהר דענן נאך דיעזעס רעפֿובלי-

פֿאַרליעטאָן.

מייע גראַם-עלטערן אונד דאָ מאַסען.

פֿאַר דר. מ. האַרטמאַן.
(28טע פֿאַרשטעצונג.)

"יא, ער שליך זיך אַיילענד דאַפֿאַן (זאַנעט דער ראַב.
בינער ווייטע), דאַמט ער זיך פֿאַרליכט דאַש דען שפֿאַט-
פֿינדען בליקען דער "בחרים" ענטצעהען, אַיך וואַר דאַמאַלס
זעהר אויפֿגערענט; אַיך געשטעהען, דאס דער פֿאַרפֿאַלל מיר
גליך דאַרזיך זעהר לייך וואַר; (זי מרדכי אַיזט זיא אַיך
פֿראַסעט מאַנ; ווען ער אַינמאַל אַינען פֿלעק, "שעטנו"
נאַהטע, דאָ געשאַה עס געוויס ניכט, "כמוד" (אַבושליך),
זאַרען, "בשונג" (אַיראָרטימליך); אַיך העסטע איהן אַלזאָ
ניכט פֿאַרענטליך צוזאַמען (מביש בריבם) זאַללען!"
גלויבסט דאָ, זאַנעט דאָ רעכענען, דאס אַיך אַיך
נומעהר "המנות" (מישליד) פֿיר דיעזען אַימען מאַנע עספ.
פֿינדען אָנלייך אַיך דאָ שטאַנען, דאָ הייטע, אַס "שבת
קודש", מינען אַינען ענטקוואַלען, נור ווינען שטיכעלייען
אונד וויסעלייען צו פֿעדראַנקען האַבע, מיט וועלכען ער
אונזער מיט אַן ענענוואַרע, "האַלבען קהלה" פֿאַר
דער סינאַגעדע לאַכערליך צו מאַכען זוכטע"
לאַסטע דאס, מייע רעכענען, (זעטצעט זי היים קאַפּ.
פֿעלמאַן מיט אַימער גראַסעטער וואַרמע זיינע מיטשטיילונג
פֿאַר) עס אַיזט פֿיר נאַטפֿאַב הייטע געלונגען, דען פֿאַן
מיר גענענענען פֿעהלעך וועדער נוט צו מאַכען, אַלס אונ-
זער מיט געמליך מיט דעם "חבר" צור "תורה" אויפֿגערושען
וואַרדען דאָ איינערעטע אַיך דעם, פֿאַרפֿאַללע מיט רי-
מרדכי; אַיך אַיילשע הײַן צום נבאִי אונד ערוכטע אַיך אונ-

מיטשעלכאַר נאך משה אַיך דען אַרמען ר' מרדכי אויפֿפֿר-
פֿען צו לאַסטען אונד צוואַר עבענפֿאַללע - מיט דעם תּהוֹרָה
וואָ העטטעס דאס זעלבסט צוועהן מיססען, שטייערעס
ווייב, וויא דאָ פֿרייענשאַרדאַנען אַיך דען שטעט-ווייסען
כאַרש דעם אַימען, פֿליקט-וויידיש" רייליך רעכענבאַלעס
טען, אַלס פֿאַס אַלעמאַך דער רוח ערשטאַנע; יעדוד
ה ח ב ר' מרדכי... אונד אַלס דער אַלעט מאַנע פֿאַר
פֿרייע ציטענערנ דאָ הייטע שטופֿען אַס אַלעמאַך הינאַ-
שטייען, דאָ פֿעלע אַיבער אונזערן משה הער אונד קיסטע
איהן זאַ הערזליך אב, דער מאַן אַיזט אַיך ערסטען אויגעבליקע
גלויבען מאַכטע; דער מאַן וויא פֿאַר פֿרייע אויסער זיג
נען געקאַממען! אַבער אַיך מיר לאַכט דאס הערז, דאס עס
מיר געקאַנגט וואַר, דעם מאַנע, דען אַיך פֿאַרענטליך בע-
ליידיגט האַסטע, איינע פֿאַרענטליכע גענוטשטאַונג צו לייט-
טען, אַיך קאַנן, מייע רעכענען, מיט דעם ערפֿאַלגע דעם
הייטען פֿאַנעט, מיט נאַטפֿליכער הילפע, אַלעקאַממען צו.
פֿיערדען וויי!
"נו, פֿערצייטע אַיך אַיך דעם ר' מרדכי (זאַנעט יעצט
דאָ רעכענען) פֿיר אַלל דען שטייען, דען ער מיר פֿאַר ווע-
נינען שטונדען בערייטעס האַסטע, דעם מאַנע וואַר אַיך
אַינזעכט געשאַן; מאַן מוס איהן דאַהער גענטשליכען!
יעצט וואַר דאָס נעשטפֿאַך פֿאַרענטליך אונד פֿאַר-
כען, דאָ קאַכען שטעקעט געמליך פֿלען קאַפּף צור טהור
הויזן מיט דעם רופֿע; עס אַיזט שאַן מיט נעדעקס! דאס
שאַלעס ווייזר קאַלס!"
קייט דאס דאָ ראַכניכער-פֿאַמיליע איינע האַלבע
שטונדע, ביא מיטשען זאַמ, אַלס עס אַן דאָ טהורע פֿאַכטע
הערייזן! - (יעדע דער אַבאָנעטער אַנווייליג) הערייזן!